

S T O W A R Z Y S Z E N I E

FORUM RECYKLINGU SAMOCHODÓW

Al. Jerozolimskie 202,

02-486 WARSZAWA

Warszawa, dnia 11.02.2021 r.

**Komisja Ochrony Środowiska,
Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
Sejm RP
00-902 Warszawa ul. Wiejska 4/6/8**

FORS 07/2021

Dotyczy: Posiedzenia Komisji w sprawie rozpatrzenia informacji Ministra Klimatu i Środowiska na temat postępów we wdrażaniu Bazy danych o produktach oraz gospodarce odpadami (BDO)

Sebastian Paweł

W związku z zaplanowanym w dniu 12 lutego 2021 r. posiedzeniem Komisji w sprawie BDO, przedstawiam Wysokiej Komisji uwagi Stowarzyszenia Forum Recyklingu Samochodów do funkcjonowania Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, zwanej dalej „BDO”. Prosząc jednocześnie o umożliwienie zabrania głosu w czasie przewidziany dla zaproszonych gości.

Uwagi:

1. Brak komunikatu o utworzeniu BDO.

Zgodnie z art. 238 ust.1 ustawy z 14 grudnia 2012r. o odpadach, BDO powinno zostać utworzone najpóźniej do dnia 24 stycznia 2024r. Do dnia 11 lutego 2021r Minister właściwy do spraw środowiska nie ogłosił w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” informacji o jego utworzeniu. Wskutek czego obowiązują niektóre przepisy przejściowe, które z założenia miały nie obowiązywać po utworzeniu BDO. Jednym z nich jest przepis określający obowiązek prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych, o których mowa w art. 37 ust. 6 i 10 ustawy, o której mowa w art. 252, oraz baza danych, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach. Oznacza to, że marszałek województwa w dalszym ciągu musi prowadzić wojewódzką bazę danych, tracąc bardzo dużo czasu na ręczne wpisanie danych do systemu.

Treść art. 37 ust. 6 ustawy o której mowa w art. 252 ustawy o odpadach z 14 grudnia 2012r.: „Na podstawie zbiorczych zestawień danych, o których mowa w ust. 1 i 2, informacji uzyskanych od starostów oraz sprawozdań i informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 i art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn.zm.10), marszałek województwa prowadzi wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych zezwoleń w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami oraz sporządza raport wojewódzki i przekazuje go ministrowi właściwemu do spraw środowiska.”

2. Długi okres oczekiwania na wpis do rejestru BDO

Przedsiębiorcy, którzy chcieliby rozpocząć lub rozszerzyć działalność gospodarczą, która podlega wpisowi do BDO, chcąc uniknąć kary muszą oczekiwać nawet 6 miesięcy na wpis do BDO, pomimo złożonego prawidłowego wniosku. Sankcja karna za prowadzenie działalności bez wpisu do BDO wynosi aktualnie od 5 000 zł do 1 miliona zł. W naszej ocenie system powinien automatycznie nadawać nr BDO po złożeniu wniosku i dawać możliwość podjęcia działalności, a ewentualne braki czy nieścisłości we wniosku powinny zostać uzupełnione w określonym przez marszałka województwa terminie. Inna możliwość – warunkiem uzyskania wpisu (automatycznego) jest prawidłowe wypełnienie elektronicznego formularza – tu już sam system powinien weryfikować czy wymagane dane zostały wpisane.

Przykład:

Przedsiębiorca prowadzący np. kancelarię prawną, który jednorazowo zechce dokonać zakupu na potrzeby własne samochodu, motocykla, roweru, czy innego sprzętu za granicą przed jego zakupem musi zarejestrować się w BDO. Ponadto taki przedsiębiorca do czasu wykreślenia z rejestru musi posługiwać się numerem BDO we wszystkich dokumentach związanych z działalnością gospodarczą.

3. Nieprecyzyjna treść art. 63 ustawy z 14 grudnia 2012r o odpadach.

„Art. 63. Podmiot, o którym mowa w art. 57 ust. 1, jest obowiązany umieszczać numer rejestrowy na dokumentach sporządzanych w związku z prowadzoną działalnością.”

Przepis ten powoduje, że chcąc uniknąć kary za brak numeru BDO w dokumentach przedsiębiorcy muszą umieszczać numer rejestrowy BDO prawie we wszystkich dokumentach.

Przypominamy, że kara administracyjna za nieumieszczenie nr BDO w bliżej nie określonych dokumentach wynosi od 5 000 zł do 1 miliona zł.

4. Wymuszanie przez system BDO podawania nieprawdziwych danych przy dokonywaniu wpisu do rejestru lub jego aktualizacji

Przedsiębiorca wprowadzający pojazdy na polski rynek, który ma zawartą umowę o zapewnieniu sieci, o której mowa w ustawie z 20 stycznia 2005r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji na czas nieokreślony zmuszony jest do podania daty jej obowiązywania. Bez podania daty system nie rejestruje firmy. Podobna sytuacja dotyczy adresów stacji demontażu, które są w sieci utworzonej przez przedsiębiorcę wprowadzającego pojazdy. Jeżeli adres stacji jest inny niż siedziba prowadzącego stację nie można podać faktycznego adresu stacji, chcąc więc dokonać wpisu do rejestru przedsiębiorcy podają adres siedziby firmy, a nie miejsca prowadzenia działalności co jest niezgodne z prawdą.

5. Nadinterpretacja prawa w zakresie transportu odpadów.

W dniu 29 stycznia 2021 roku na stronie BDO ukazał się komunikat następującej treści:

„W odpowiedzi na liczne zapytania kierowane do Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska, uprzejmie przypominamy, że zgodnie z art. 50 ust. 1 pkt 5) ustawy o odpadach (Dz.U. 2020 poz. 797) podmiot transportujący odpady zobowiązany jest uzyskać wpis rejestrowy w BDO na podstawie wniosku rejestrowego. Powyższy obowiązek dotyczy również podmiotów zagranicznych wykonujących transport odpadów przez terytorium RP, nawet jeśli punkt początkowy transportu i docelowy znajdują się poza terytorium RP.

Przedsiębiorca zagraniczny, który ustanowił oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej („RP”) składa wniosek o wpis do rejestru w systemie BDO za pośrednictwem osoby upoważnionej do jego reprezentowania, do marszałka województwa właściwego ze względu na siedzibę oddziału. Po zalogowaniu przez Krajowy Węzeł Identyfikacji Elektronicznej (KWIE) do BDO należy wejść w moduł „Wnioski” znajdujący się w lewym menu i wybrać opcję „Nowy wniosek”. Szczegółowa instrukcja jak złożyć wniosek o wpis do BDO znajduje się pod adresem: <https://bdo.mos.gov.pl/instrukcje-krok-po-kroku-system-bdo/>.

Przedsiębiorca zagraniczny, który nie ustanowił oddziału na terytorium RP, składa wniosek o wpis do rejestru BDO bezpośrednio do Marszałka Województwa Mazowieckiego w formie pisemnej, wydrukowany i opatrzony podpisem tego przedsiębiorcy lub osoby go reprezentującej. Wzór formularza wniosku o wpis do rejestru dostępny jest pod linkiem (DOCM 0.2 MB).

Po uzyskaniu wpisu do Rejestru-BDO, w celu wykonywania czynności w systemie BDO, np. aktualizacji danych we wpisie, konieczne jest zalogowanie się do systemu BDO przez Krajowy Węzeł Identyfikacji Elektronicznej (KWIE). Przedsiębiorca zagraniczny albo osoba go reprezentująca nie musi być obywatelem polskim, aby móc się zalogować przez KWIE. Potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej do reprezentacji w KWIE może zostać dokonane za pomocą Profilu zaufanego albo banku podłączonego do KWIE. W obydwu przypadkach obywatel państwa obcego musi posiadać numer PESEL.”

Nie można zgodzić się z taką interpretacją prawa. W naszej ocenie w zakresie transportu odpadów podmioty zagraniczne powinny zarejestrować się w BDO tylko wówczas, gdy świadczą usługę na terenie RP tzn. podejmują ładunek na terytorium Polski i na terytorium Polski się rozładowują.

Nie ma żadnego uzasadnienia do rejestracji w BDO zagranicznych podmiotów, które własnym transportem odbierają złom (odpady metali) z polskich zakładów. Ideą wpisu do rejestru BDO firm transportowych było zastąpienie zezwoleń na transport odpadów wpisem do BDO. Firmy transportowe, które odbierały odpady - wywoziły złom (odpady) za granicę, takiego zezwolenia nie musiały uzyskiwać, podobnie jak firmy, które transportowały odpady tranzytem przez teren RP. Ponadto w przytoczonym art. 50 jest ust. 2 który wyraźnie mówi o tym, że wpisu należy dokonać przed rozpoczęciem działalności (rozumiemy, że na terenie RP). Dodatkowo sam wpis takiego podmiotu do BDO niczego nie zmienia, bowiem w przypadku transportu odpadów za granicę przekazujący, transportujący oraz przyjmujący odpad, nie posługują się kartą przekazania odpadów generowaną w BDO, a dokumentem w postaci informacji dołączonej do przemieszczanych odpadów - zał. VII Konwencji Bazylejskiej. Przyjęcie takiej interpretacji w praktyce może spowodować paraliż dostaw złomu do hut w innych krajach lub zatrzymać załadowany statek ze złomem do czasu uzyskania przez przewoźnika wpisu do BDO. Sytuacja ta zakłóca swobodny przepływ towarów i usług na

terenie UE co może doprowadzić do mniej konkurencyjnych cen złomu (odpadu) na rynku krajowym, Popieramy uszczelnienie nielegalnego transportu odpadów na teren RP, ale nie w ten sposób - zwłaszcza w przypadku odpadów metali.

6. Brak możliwości wprowadzenia do Karty Przekazania Odpadów, generowanej w BDO, dwóch transportujących.

Przykład:

Dostawa złomu (odpadów) do huty transportem kolejowym najczęściej odbywa się w następujący sposób: Puste wagony do załadunku złomu są przez transportującego (PKP) podstawione na tory ogólnodostępne. Do tych wagonów przywożony jest odpad złomu samochodami przekazującego odpad. W systemie możemy wpisać tylko jednego transportującego. Jeżeli wpiszemy transportującego z placu do wagonów to nie wpiszemy PKP i transport nie ruszy dalej, jeżeli wpiszemy PKP - to dostarczany do wagonów odpad może być wyłącznie poza systemem BDO. W systemie papierowym była możliwość wpisania kolejnych transportujących - w systemie BDO takiej opcji nie ma.

7. Brak możliwości korekty zatwierdzonej Karty Przekazania Odpadów (KPO)

System BDO uniemożliwia dokonania korekty błędnie wystawionej KPO, popełnione błędy pisarskie (najczęściej pomyłone kilogramy z tonami) nie mogą zostać naprawione przez przedsiębiorcę. W naszej ocenie system BDO powinien uwzględniać możliwość dokonania korekty w każdym czasie podobnie jak dokonuje się korekt faktur VAT lub innych dokumentów, w których popełniono błąd. Brak funkcji korekty powoduje, że mamy prowadzoną ewidencję nierzetelnie, co obecnie jest wykroczeniem, a w przyszłości po ewentualny przyjęciu proponowanych przez Rząd zmian (projekt UD163) przewidziana kara administracyjna wyniesie od 1000 zł do 1 miliona.

8. Brak możliwości wprowadzenia faktycznej daty przyjęcia odpadu lub przetworzenia.

System uniemożliwia wprowadzenie zgodnej ze stanem faktycznym daty przetwarzania lub daty przyjęcia odpadu. System BDO automatycznie generuje datę wpisu operatora – data wpisu jest datą przetworzenia lub datą przyjęcia odpadu.

W naszej ocenie należy umożliwić dokonanie wpisu zgodnego ze stanem rzeczywistym.

9. Brak możliwości wprowadzenia do systemu BDO papierowej karty przekazania odpadów.

W przypadku wystawionej papierowej KPO przez przekazującego odpad pod koniec grudnia 2020r., a przyjętej przez przyjmującego w styczniu 2021r. nie ma możliwości wprowadzenia masy dostarczonych odpadów do ewidencji BDO - przykład dostawy złomu (odpadów metali) wagonami, które zostały nadane w grudniu a przyjęte w styczniu. Wskutek braku takiej funkcji w 2020r. wszystkie odpady dostarczone w 2021r. należy ewidencjonować poza systemem BDO by prawidłowo złożyć sprawozdanie za 2020r. Jest to dodatkowa uciążliwa praca, która zwiększa koszty działalności przedsiębiorców.

10. Interpretacja pojęcia „prowadzenie ewidencji na bieżąco”.

Konstrukcja ewidencji w systemie BDO sugeruje wprowadzanie danych codziennie. W przypadku ewidencji masy przekazywanych odpadów w danym dniu w większości przypadków nie stanowi to przedsiębiorcy problemu – choć w sytuacji choroby pracownika czy prowadzenia ewidencji przez zewnętrzny podmiot (co jest bardzo częstą praktyką) zatwierdzenie KPO odbywa się często po jakimś czasie od przyjęcia odpadu. W przypadku ewidencji masy odpadów wytworzonych, powstałych w wyniku przetworzenia czy też przetworzonych, ewidencjonowanie „codziennego urobku” jest w praktyce niemożliwe. W wersji papierowej ewidencjonowane były odpady raz w miesiącu. Nawet wtedy generowało to duże koszty - głównie określenie (zważenia) masy odpadów powstałych, wytworzonych lub przetworzonych w danym miesiącu. Wykonywanie takiej pracy codziennie zmierzało by do unieruchomienia zakładu.

Jest oczywiście jeszcze wiele innych uwag dotyczących poprawy funkcjonalności systemu BDO tak, aby praca osób zajmujących się w firmach ewidencją odpadów była mniej stresująca i kosztowana dla przedsiębiorcy. W naszej ocenie powodem dużej ilości niedociągnięć systemu jest zbyt duża swoboda interpretacji prawa przez zleceniodawcę i wykonawcę systemu BDO.

Z poważaniem

Prezes Stowarzyszenia FORS

A. Małyszko

Adam Małyszko